

Pamatuji si, jak to vypadalo v dobách, kdy ještě existovali Beatles a kdy Rolling Stones či Doors byli tak odstrašujícím symbolem, že taková Nirvana byla proti nim vzorný pionýr. Byla to doba, kdy celá posluchačská generace vyznávala stejný názor. Všichni byli mods a pak hippies a výjimky se netrpěly. Pravda, existovaly, ale byly tak mizivé, že o nich skoro nikdo nevěděl. Všechno se začalo lámat na začátku sedmdesátých let, kdy tyto výjimky ve stále rychlejším tempu překrývaly jedna druhou. Sanfranciskou scénu překryl glitter, přes ten se převálil jazz rock a dál a dál. Pak přišel punk a ten tuto situaci dorazil. Pomohl tomu, že najednou začaly vedle sebe existovat desítky různorodých subkultur a rocková scéna se rozdrobila na kvanta různých stylů. S nimi i posluchači. S koncem punku skončila i zlatá doba unifikovaného vkusu. Mírně to souviselo i s krizí gramoprůmyslu v druhé polovině sedmdesátých let. Nejen, že se s hospodářskou recesí trh zmenšil, protože lidé měli na kulturu méně peněz, ale zároveň se vyrojily stovky nových firmiček, jimž dnes říkáme indies, které jako celek vytvořily mamutím kolosům velkou konkurenci. Najednou se zjistilo, že i malé posluchačské skupinky, třeba příznivci rockabilly, skinheadských kapel nebo indické hudby, jsou při těchto klesajících nákladech i pro velké firmy jakžtakž atraktivní. A tím, že začalo vycházet větší množství titulů okrajových rockových subskupinek, mohl si jich v obchodech povšimnout větší počet potencionálních kupců.

V anarchii a zmatku, který na dnešní scéně vládne, se pochopitelně mění i význam pojmenování. Jsou tu termíny, které existují už skoro třicet let a od té doby změnily svůj obsah i význam. Něco jiného byl heavy metal v roce 1968 a něco jiného pod tímto slovem chápeme dnes. Za metal byli v roce 1967 považováni Steppenwolf,

v roce 1970 Deep Purple, v roce 1978 Cheap Trick a teprve potom přišli všichni Maideni, Leppardi nebo Saxoni.

Ještě lépe je to znát na historii názvu punk. Vždyť poprvé toto slovo padlo už koncem padesátých let, kdy se tak označovaly syrové singly polo amatérských rock'n'rollových kapel, které nepřišly do styku s producentskou prací. V USA občas označovali za punky i Beatles a pak celou generaci „amerických odpovědí na Beatles“, dnes už zapomenuté kapely jako The Barbarians, The Seeds, The Standells, The Strangeloves, The Magic Mushrooms atd. Kdyby někoho podobné soubory zajímaly, může zapátrat po prvním dílu série Nuggets, která nejzajímavější z těchto jepic shromáždila. Bude se divit, jak se lišily od Sex Pistols nebo The Clash.

Podobně v hippie éře nebyly jen slavné kapely, ale i spousta amatérských potratů, které zůstaly jen u singlu nebo elpíčka. Stačí si vzpomenout na jednu pasáž ze Zappovy desky „Děláme to jen pro peníze“: „Hej punku, kam běžíš s kytarou v ruce? Běžím do San Franciska připojit se k psychedelický kapele.“ Punk se říkalo následujícím detroitským kapelám Stooges, Amboy Dukes a MC5, i když aspoň jednu z nich můžeme chápat i jako praotce metalu. Punk se v roce 1975 říkalo newyorským skupinám kolem CBGB, z nichž se vyloupili Blondie, Talking Heads a Patti Smith Group. A teprve potom přišel ten londýnský, který už měl svou přesně definovanou estetiku. Kompilací kapel té doby je dnes víc než dost, ale své archivy pravidelně vymetá i značka Virgin, která se v sedmdesátém sedmém nejvíce svezla po punkovém boomeru.

Když mluvíme o přesně definované estetice, musíme zůstat u britských ostrovů. Tam byla vždycky tendence přesně definovat jednotlivé styly a průvodní prvky, které jejich příznivce provázely. Začalo to nejspíš rockery a mods v první polovině šedesátých let. Zatímco rockeři se hlásili ke klasickému rock'n'rollu, koženým bundám a silným motocyklům, mods dávali přednost edwardiánským oblekům, skútrům a novým kapelám inspirovaným rhythm-and-blues, jako byli Yardbirds nebo Who. I když obě skupiny z větší části později propadly hipísáckému třeštění, malé subskupinky, obklopené novými kapelami, přežily v x-té generaci dodnes.

Ještě ostřeji se definovaly subskupiny, kolem nejchudších společenských vrstev, proletariátu a lumpenproletariátu. Pravidla

hudebního vkusu (na rozdíl od ideologie) skinů se od konce šedesátých let proměňovala jen pranepatrně – od špatně zahráného ska k oi oi nebylo moc daleko. A černí britští přistěhovalci sice měnili oděvy (první generace se vždycky snažila přiblížit bílým, jejich potomci zase zdůrazňovali „Afriku v sobě“), ale reggae a elektrifikovaný africký folk se deformovaly jen pod intenzivním vlivem nových technologií.

Je až skoro s podivem, že mezi těmito přesně popsatelnými styly najdeme něco takového, jako je pub rock. Ten je úplně beztvary. V hospodách hrají od folkrockových kapel a jazzových pianistů pro revivalové rock'n'rollové interprety všechny druhy skupin. Pub rock byl Joe Jackson s hudbou, která se místy blížila i swingu, ale také Dr. Feelgood se surovým przněním blues a rock'n'rollu. V něčem je pojem pub rock vyznáním toho, že podstata živé hudby je tam, kde najdete pivo, v klubech nebo hospodách, jen o půl metru pódia nad ostatními lidmi.

Poslední velké styly se zrodily na začátku sedmdesátých let. Glitter byl zároveň vyvrcholením i negací éry hippies. Vyvrcholením hippieovského hedonismu včetně veškerého požívačného transvestismu, androgynů a deviovaného vizuálního vzhledu Davida Bowieho, Lou Reeda, Kiss, Roxy Music a Marka Bolana. A negací všech ambicí změnit svět a vytvořit novou hudební estetiku. Někde mezi glitterem, šokujícím a provokujícím, ale holdujícím velkým koncertním halám, a umaštěným hospodským rockem kdosi napsal pružinu, která do světa katapultovala punk.

Řekl bych, že punkem končí přirozený vývoj rocku. Všechno potom bylo a je jiné.

Brodit se ve zmatku a protikladech rocku pětatřiceti let, objevovat jak zdánlivě nespojitelné spolu drží pohromadě, hledat zmizelé prameny, které se znovu vynoří o řadu let později, to jsou neznámé slasti náročného hudebního příznivce dneška. Každý z nás si může z té obrovské tříště sestavit svůj vlastní krasohled, své vlastní lego, své vlastní dějiny. Tato kniha je k tomu pouze návodem.